

Psikolojik Danışma ve Rehberlik Nedir?

Rehberlik; bireyi tanımak, onu kendisine tanıtmak, problemlerini çözmesi, gerçekçi kararlar alması, ilgi ve yeteneklerini geliştirmesi, çevresine sağlıklı ve dengeli bir uyum sağlaması ve böylece kendini gerçekleştirme için, ilgili kişilerce yürütülen hizmetlerdir. Rehberlik hizmetleri,

- Tüm bireylere açıktır.
- Yürütülen çalışmalarda gizlilik esastır.
- Bireyin gönüllü olmasına özen gösterilir.
- İnsana ve bireysel farklılıklara saygı esastır.
- Bilimsel çalışmalar esas alınır.
- Psikolojik danışma ve rehberlik uzmanı, aile, öğretmen, yönetici işbirliğine önem verilir.
- Hem bireye hem topluma karşı sorumludur.
- Eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır.
- Rehberlik; bireye doğrudan yapılan tek yönlü bir yardım değildir.
- Bireyin yapamadıklarını onun yerine yapmak değildir.
- Bireyin sadece bir yönüyle ilgilenmek değildir.
- Disiplin, yargılama ve ceza verme işi değildir.
- Sadece bilgi aktarma işi değildir.

Rehberlik Hizmetlerinin Amaçları;

- Öğrencinin kendisini fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal yönleriyle tanımaya,
- Gelişimine yardımcı olacak fırsatları, okul içi ve dışı eğitim olanaklarını, meslekleri, toplumun beklentilerini tanımaya,
- Temel eğitimden başlayarak ilgi ve yeteneklerine uygun bir üst programı tanıyıp seçmesine,
- Problem çözme gücünü geliştirmesine, doğru kararlar verebilmesine,
- Ruhsal yönden sağlıklı ve topluma yararlı, **kendini gerçekleştirmiş** bir kişi olarak yetişmesine yardımcı olmaktır.

Kendini gerçekleştirmekte olan birey; kim olduğunu gerçekçi bir gözle algıladığı gibi, kim olabileceği hakkında da daha tutarlı bir kişiliğe sahiptir. Hem kendisi, hem de başkaları hakkında iyi düşüncelere sahiptir. Kendine saygı duyar ve kendini olduğu gibi kabul eder. Duygu ve düşüncelerini uygun bir şekilde dile getirir. Değişmeye ve yeni yaşantılara açıktır. Kendini gerçekleştirme yaşam boyu devam eden bir süreçtir. Bu nedenle hayatın her döneminde, ilgi ve yetenek yönünden en üst seviyeye ulaşmak için çaba gösterilmelidir. Rehberlik hizmetlerinin amacı öğrencileri yakından tanımaktır.

Okul Rehberlik Servisinin Görevleri

1. Rehberlik programının uygulanmasında sınıf rehber öğretmenlerine yardım etmek,
2. Okula yeni gelen öğrencilere, sınıf rehber öğretmeni ile işbirliği yaparak, okulu ve yakın çevreyi tanıtan çalışmalar yapmak,
3. Okulun öğretim programı, uygulanan mevzuat ve bunlarla yapılan değişiklikleri rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerini, disiplin kurulları ve ihtiyaç duyulan diğer konular hakkında açıklayıcı bilgiler hazırlar ve öğrencilere duyurulmasını sağlamak,
4. Eğitici çalışmaları programlamada ilgili ve sorumlu öğretmenlere yardım etmek, bu çalışmalara katılan öğrencilerin uyum ve gelişim durumlarını takip etmek, görülün aksaklıkların çözümüne çalışır,
5. Sınıf rehber öğretmenleriyle görüşerek, problemlili ve rehberliğe ihtiyacı olan öğrencileri takip etmek, görülen aksaklıkların çözümüne çalışmak, kişisel ve ailevi sorunların çözümü için gerekli çalışmaları yapmak,
6. Öğrencilerin gidebileceği üst okullar, çalışabileceği, iş ve meslekler hakkında bilgi toplamak ve bu bilgileri öğrencilere duyurmak,
7. Okulda iş ve meslekleri tanıtıcı programlar hazırlamak, ilgili okullara ve iş yerlerine öğrencilerle birlikte geziler düzenlemek,
8. Öğrencilerin genel ve özel yetenekleri ile ilgili, kişilik özellikleri ve bilgi seviyeleri hakkında bilgi toplamak amacı ile test, envanter ve anket gibi psikolojik ölçme araçları uygulamak, sonuçlarını toplu dosyalara işlemek, özel ve şahsi bilgileri gizli tutmak,
9. Üstün zekâlı ve özel yetenekli öğrenciler ile özel ihtiyaçları olan öğrencileri belirlemek ve ilgili birimlere yönlendirmek,
10. Öğretim programları, okul ve meslek seçimi, başarısızlık, öğrenme güçlükleri, şahsi ve sosyal uyum problemleri vb. konularda öğrencilere psikolojik danışmanlık yapmak, danışmanlık yaptığı öğrencilerin uyum ve gelişim durumlarını takip etmek ve sonuçlarını değerlendirmek,
11. Öğrencilerin rehberlik ve psikolojik danışmaya olan ihtiyaçları, problemleri ile başarılarını etkileyen faktörler hakkında inceleme ve araştırma yapmak, sonuçları hakkında öğretmenlere ve okul yöneticilerine önerilerde bulunmak,
12. Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri ile ilgili gerekli kayıtları tutmak, ilgili yazıları cevaplamak ve istenilen raporları düzenlemek,
13. Çocukların genel olarak yetenek, ilgi, başarı ve gelişim durumları ve diğer konular hakkında velilere açıklamada bulunmak,
14. Rehberlik hizmetlerinde kullanılacak test, envanter, anket, toplu dosya gibi araçları hazırlamada ve geliştirme çalışmalarına katılmak,
15. Okul-aile birliği toplantılarına katılmak ve bu toplantılarda rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri hakkında açıklayıcı bilgiler vermek,
16. Çevrede hizmet veren kuruluşların ve başka okulların çalışmalarını takip etmek ve bunlarla işbirliği yapmak,

PSİKOLOJİK DANIŞMA VE REHBERLİKTE YANLIŞ ANLAYIŞLAR

Psikolojik danışma ve rehberlikte yaygın olan yanlış anlayışlardan önemli görülen bazılarını şu noktalarda toplamak mümkündür:

1. Psikolojik danışma ve rehberlik yardımı bireye tek yönlü ve doğrudan doğruya yapılan bir yardım değildir. Bu yardım ancak karşılıklı bir etkileşim sonucu gerçekleşebilir.
2. Psikolojik danışma ve rehberliğin temelinde bireye acımak, onu kayırmak, her sıkıntıya düştüğünde bireye kanat germek gibi bir anlayış yoktur. Rehberlik anlayışında birey güçlü ve değerli bir varlıktır. Psikolojik danışma ve rehberlik yardımının amacı bireyin sahip olduğu gücü kullanmasını ve geliştirmesini sağlamaktır.
3. Psikolojik danışma ve rehberlik bireyin sadece duygusal yanı ile ilgilenmez. Bütün olarak bireyin tüm gelişimi ile ilgilenir.
4. Psikolojik danışma ve rehberlikte kullanılan yöntemler ve teknikler amaç değil araçtır. Bunlardan çıkan sonuçlar toplanarak sistematik bir biçimde sınıflandırılmalıdır. Bu nedenle uygulanan tekniklerden çıkan sonuçlar rehberlik servisine ulaştırılmalıdır.
5. Rehberlik bir disiplin görevi değildir, rehberlik yargılamaz, ceza vermez. Bu yardım ile öğrencinin davranışlarının değişebileceği ve böylece öğrencilerin çevresine daha sağlıklı ve dengeli bir uyum sağlayabilecekleri açısından rehberlik ile okul disiplini arasında dolaylı bir bağlantı kurulabilir. Ancak, disiplin anlayışı ile rehberlik anlayışının bağdaşmaması okullarda disiplin işlemlerinin gereksiz olduğu anlamında alınmalıdır.
6. Psikolojik danışma ve rehberlik her türlü problemi hemen çözebilecek sihirli bir güce sahip değildir. Psikolojik danışma ve rehberlik yardımı alan bireyin bu yardımı almaya hazır ve istekli oluşu önemlidir. Öte yandan bireyin içinde bulunduğu ortam ve koşullarda yardımın etkililiğini etkiler. Okullarda tüm öğrenciler için sürdürülen psikolojik danışma ve rehberlik yardımının etkililiği okulun ortam ve olanakları ile yakından ilgilidir.

OKULLARDA REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA HİZMETLERİNİN FAALİYET ALANLARI

1- Oryantasyon hizmetleri: Okula yeni başlayan öğrencilere okulun, okul imkânlarının, yakın çevrenin, okulda uygulanan eğitim programının, okulun eğitsel, sosyal ve kültürel etkinliklerinin ve okulda uygulanan kuralların tanıtılması.

2- Bireyi tanıma hizmetleri: Öğrencilerin kişisel özelliklerinin, ilgi ve ihtiyaçlarının, sorunlarının belirlenmesi; bu amaçla çeşitli tanıma tekniklerinin kullanılması ve elde edilen bilgilerin toplu dosyalara işlenmesi.

3- Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri: Öğrencilerin kişisel, eğitsel ve mesleki sorunları üzerinde daha çok bilinçlenerek kendilerine uygun çözüm yolları bulabilmelerine yardım edilmesi.

4- Bilgi toplama ve yayma hizmetleri: Öğrencilere okul içi programlar, sosyal, kültürel ve eğitsel çalışmalar, üst okullar, iş ve meslekler hakkında gerekli bilgilerin toplanıp verilmesi.

5- Yerleştirme hizmetleri: Öğrencilerin kendi ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda çeşitli okul içi programlar, üst okullar, iş ve mesleklere yönlendirilmesi ve yerleştirilmesi.

6- İzleme hizmetleri: Çeşitli okul içi programlar, eğitsel kol ve sosyal etkinliklere, başka okullara, okulu bitirerek sürekli iş ve mesleklere yerleştirilen; rehberlik ve psikolojik danışma yardımı alan öğrencilerin durumlarının izlenmesi.

7- Müşavirlik hizmetleri: Öğrenci ile ilgili bütün personelin yeterli ve ortak bir rehberlik anlayışına sahip olmalarının, çalışmalarda bu anlayışın esas alınması ve okulun imkânlarının bu anlayışa uygun olarak kullanılması.

8- Araştırma ve değerlendirme hizmetleri: Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin etkililiği açısından bu hizmetlerden yararlanacak bireylerin ihtiyaç ve gelişim durumları ve eğitim ve öğretim hizmetlerini ilgilendiren konularda araştırma yapılması.

9- Çevre ve veli ile ilişkiler: Velilerin eğitim-öğretim ve rehberlik hizmetlerine katılımlarının sağlanması; çevrede rehberlik ve psikolojik danışma hizmeti veren kurum, kuruluş ve rehberlik ve psikolojik danışma servisleri ile gerekli işbirliğinin yapılması.

Yararlı olabilecek bağlantılar:

T.C. M.E.B. Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü <http://www.orgm.meb.gov.tr/>

Altındağ Rehberlik ve Araştırma Merkezi <http://www.altindagram.meb.k12.tr/>

T.C. Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi <http://www.osym.gov.tr/ana-sayfa/1-0/20160429.html>

<http://www.osym.gov.tr/belge/1-24858/2016-osys-kilavuz-ve-basvuru-bilgileri.html>

<http://www.osym.gov.tr/belge/1-26038/2016-lys-kilavuz-ve-basvuru-bilgileri.html>